

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİ İLE ÖĞRETMEN ADAYLARININ BRANŞLARINA YÖNELİK MESLEKİ TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI¹

COMPARING OF PROFESSIONAL ATTITUDE FOR BRANCHES BETWEEN SOCIAL STUDIES TEACHERS AND SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES

Aylin DOĞAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, e_mail:

aylin6617@hotmail.com.

Nihal BALOĞLU UĞURLU

Yrd. Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, e_mail:nihalugurlu@ohu.edu.tr.

Özet

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutum düzeylerinin tespiti ve karşılaştırılmasıdır. Araştırma, 2016-2017 eğitim-öğretim yılının Bahar döneminde Niğde iline bağlı devlet ve özel okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve Aksaray Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi ve Bartın Üniversitesi'nin Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören her sınıf düzeyindeki öğretmen adayları ile birlikte yürütülmüştür. Araştırmada tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubuna, araştırmacılar tarafından geliştirilen Sosyal Bilgiler Branşına Yönelik Mesleki Tutum ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, SPSS 24.0 istatistik programı kullanılmıştır. Bu araştırmanın bulgularına dayalı olarak edinilen en önemli sonuç, Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutum düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermeyecek düzeyde birbirine yakın olmasıdır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler, mesleki tutum, Sosyal Bilgiler öğretmeni, Sosyal bilgiler öğretmen adayı.

Abstract

The aim of this research is to determine and compare the levels of professional attitudes towards the branches of Social Studies teachers and teacher candidates. The research was conducted with the 101 Social Studies' teachers who worked in state and private middle schools in Niğde and 321 teacher candidates who are studying at the Faculties of Aksaray University, Adnan Menderes University and Bartın University in the Spring term of 2016-2017 academic year. Correlative investigation model was designed in this research. Attitude scale of Social Studies teachers towards their profession was applied by the researchers to study group. Data were analyzed with SPSS 24 statistical packet program. The most important result, based on the findings of this research, Social studies teachers' and teacher candidates' levels of professional attitudes towards the their branches are close to each other.

Key words: Social Studies, professional attitude, Social Studies teacher, Social Studies teacher candidate.

1. GİRİŞ

En küçük sosyal topluluk olarak nitelendirilen ailede dünyaya gözlerini açan birey, ilk çocukluk döneminden itibaren aile ve yakın çevresiyle etkileşime girerek öğrenmeye başlar. Çocuk için, öğrenmenin devamı niteliğinde görülen okul, büyük önem taşımaktadır. Değişen dünya düzeni, yeni sosyo-ekonomik, kültürel ve küresel değerler çerçevesinde okula ve dolayısıyla öğretmene yüklenen anlam ve

¹ Bu çalışma, aynı başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiş olup, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir."

sorumluluk büyük bir hızla değişmektedir. Nitekim, öğretmenlik mesleğinin yeniliklere açık olması ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin üst düzey niteliklere sahip olması, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) üyeleri de dahil olmak üzere birçok ülkenin eğitim planlamalarının üst sırasında yer almaktadır (Yates, 2007). Bu bağlamda öğretmenlik mesleği giderek önem kazanmakta, ezber dayalı ve düz anlatımdan öteye gidemeyen öğretmenin yerini, öğrenciye rehber olan, öğrencilerine düşünmeyi ve yorum yapabilmeyi öğretebilen, teknolojik gelişmeleri takip ederek en yeni öğretim materyallerini kullanan ve geliştirebilen öğretmen almaktadır (Dağ, 2010). Nitekim toplum olarak refah düzeyimizi arttırmak ve çağdaşlaşabilmek için de okullarda iyi bir eğitim verilmesi gerekmektedir (Seferoğlu, 2004). Bunu gerçekleştirecek olan kişiler de öğretmenlerdir. Bireylerin yetiştirilmesinde önemli işlevi olan öğretmenlik mesleği uzmanlık gerektirir. Bunun için öğretmenlerin mesleki donanımlara sahip olması gerekir (Altunkeser & Ünal, 2015). Mesleki donanım ancak mesleğe yönelik nitelikli eğitim almak ile mümkün olur (Aydın & Sağlam, 2012).

Öğretmenler geleceğimizin hazırlayıcılarıdır. Onlar, bir yandan eğitim öğretim görevini yürütürken diğer yandan da gösterdiği davranışlarla öğrencilerin meslek seçimlerini ve hayata bakış açılarını değiştirirler (Şahin, 2011; Kılıç, 2005, akt: Kılıç & Bektaş, 2008). Öğretmenin sınıf içinde ve sınıf dışındaki davranışları öğrencileri etkileyip, model görevi görür (Recepoğlu, 2013). Çünkü, öğrenciler öğretmenleriyle sadece bilgi alışverişinde bulunmayıp, onların davranışlarından, iletişim tarzlarından, örnek duruşlarından, değer yargılarından da etkilenirler. Bunun için öğretmenlerin öğrencilerine istenilen davranışları sergileyecek düzeyde bir özgüvenlerinin olması gerekmektedir. Nitekim bu durumu mesleki konuları ile de ilişkilendirmek gerekirse, kendine güvenen bireylerin mesleklerine karşı olumlu tutum sergiledikleri de bir gerçektir (Şahin Koyuncu, 2015). Öğretmenlerin mesleki açıdan pozitif tutum ve algılamaları etkili öğretimin temelini oluştururken, onların öğretim uygulamalarına yansıyan tutum ve inançları öğrencilerin motivasyon ve performanslarını olumlu yönde etkileyecektir (Eggen & Kauchak, 2001, Akt. Corina & Valerica, 2012). Buna göre öğretmenlik mesleğinde olumlu tutumların başarıyı arttırarak öğrenme ve öğretmeyi kolaylaştırdığı, olumsuz tutumların ise başarıyı düşürdüğü açıktır.

Öğretmenlerin mesleklerine karşı tutumları, mesleği algılayış biçimlerini yansıtır. Mesleki algılamalarını niteliksel olarak yüksek gören öğretmenlerin, mesleklerinde başarı ölçütü olan “öğretim” hakkında daha olumlu bir algılamaya sahip oldukları açıktır (Salehi, Taghavi ve Yunus, 2015). Öğrencilik yıllarında yaşadıkları eğitimsel tecrübeler, onların meslek anlayışlarına yansyarak, yaşantıları olumlu ise öğretmenlik mesleğine karşı pozitif tutum sergilemelerine, olumsuz ise negatif bir tutum sergilemelerine neden olur (Dönmez ve Uslu, 2013). Öğretmenlik mesleğinde, bir diğer vurgulanması gereken önemli nokta, Bununla birlikte, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik içsel motivasyonları da onların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının olumlu olmasına katkıda bulunmaktadır (Özder, Konedralı & Zeki, 2010). Nitekim Eğitim Fakültelerinde uygulanan öğretim programları ne kadar nitelikli ve üstün olursa olsun öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini istenen düzeyde gerçekleştirmelerini tek başına sağlayamaz. Çünkü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği hakkında sahip oldukları fikirleri, tutumları, algıları ve eğilimleri aday öğretmenlerin hizmetteki başarılarını etkileyecektir (Yılmaz, 2015). Bununla birlikte Eğitim Fakültelerine gelen

öğrencilerin kişilik özelliklerinin, istek, kaygı ve endişelerinin bu mesleğe yönelik tutumları açısından dikkate alınması gerekir (Karademir & Tezel, 2011). Öğretmen adaylarına verilen eğitim, onların mesleklerine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlayacak tarzda olmalıdır. Onların eğitiminde kullanılacak olan uygun yöntem, teknik ve araç-gereçler, kendilerinin daha nitelikli bir eğitim alırken, aynı zamanda mesleklerine yönelik pozitif bir tutum geliştirmelerine neden olacaktır (Ekici, 2008). Böylece, eğitimsel kültür olarak nitelendirilebilecek, hem öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği etik değerleri kazanan hem de onların mesleki uygulamalarını destekleyecek birtakım öğrenme aktivitelerini planlama becerilerini edinmelerini mümkün kılan bir eğitim planlaması gerçekleştirilmiş olunacaktır (Papastamatis, Panitsidou, Giavrimis & Papanis, 2009). Öğretmen adaylarının branşlarında ve mesleki alanlarında kendini yetiştirmeleri ve mesleklerine karşı isteklerinin ve motivasyonlarının üst düzeyde olması, bu eğitime bağlıdır (Karatekin, Merey ve Keçe, 2015).

Öğretmen adaylarına verilen eğitimde öğretmenlik meslek bilgisi dersleri önemlidir (Karakaş Türker ve Turanlı, 2008). Öğretmen adaylarının tutumlarını pozitif yönde etkileyecek bu derslerde yalnızca branşları ile ilgili bilişsel bilgiyi edinmeleri yeterli olmayıp, bu bilgiyi kullanım şekillerini öğrenmeleri de önemli olmaktadır (Ömür ve Nartgün, 2013).

Öğretmenlerin genel olarak mesleklerine bakış açılarının yanısıra, uzmanlaştıkları bir branşta iyi yetişmeleri ve branşlarına yönelik tutumlarının olumlu olması önemlidir. Bu önem, doğrudan vatandaşlık eğitimini vermeyi amaçlayan tek ders olma özelliğine sahip (Öztürk, 2012), öğrencileri toplumsal hayata hazırlayan ve aktif bir vatandaş olarak toplumda yer almalarını sağlayan Sosyal Bilgiler dersinin öğretmen ve öğretmen adayları için daha da fazladır. Sosyal Bilgiler dersi, hem bilişsel hem de duyuşsal beceri ve değerlerin kazandırıldığı bir derstir. Bu derste, öğrenciye “iyi bir yurttaş” olmanın gereği olarak, toplumsal bir kişilik kazanmanın, böylece görev ve sorumluluklarını bilen, çevresindeki olaylara karşı bilinçli ve duyarlı davranan bireyler olmalarının önemi vurgulanmaktadır. Sosyal Bilgiler dersinde birey, kendisine, ailesine, çevresindeki diğer insanlara, yasalara ve devlete karşı görev ve sorumluluklarının neler olduğunu bilecek ve toplumsal uyumu gerçekleştirecek davranışları kazanmayı öğrenecektir (Sözer, 2009). Eğer ilk ve ortaokul öğrencileri, Sosyal Bilgiler dersinde vatandaşlık ile ilgili bilgi, beceri ve değerleri yeterli düzeyde kazanamazlarsa, daha sonraki eğitim basamaklarında 21. yüzyılın etkili ve aktif vatandaşları olarak yetiştirilemeyeceklerdir (NCSS, 1988). Sosyal Bilgiler dersinin bu farklılıkları, bu dersi öğretecek olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin branşlarına karşı tutumları ile doğrudan ilişkilidir.

Bu araştırmanın amacı ise Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutumlarını inceleyerek, her iki çalışma grubunun branşlarına yönelik mesleki tutumlarını karşılaştırmaktır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere öncelikle hem ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hem de Eğitim Fakültelerinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında lisans eğitimi alan öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutum düzeyleri tespit edilmiş ve bu iki grubun branşlarına yönelik mesleki tutumları arasında farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir.

Bu amacı gerçekleştirmek üzere cevabı aranan soru aşağıdaki gibidir:

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin analizi alt başlıklarına yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, mevcut durumu tespit etmeyi amaçladığından, tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1999).

Araştırmada, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 1999). Bu araştırmada aktif olarak görev yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ile Eğitim Fakültelerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında öğrenim gören öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutumları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma yapılırken araştırma grubunda yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşlerinin alınacağı bir Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Mesleki Tutum Ölçeği uygulanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerine uygun olarak, uygun örnekleme yöntemi benimsenmiştir. Bu yöntemin benimsenmesindeki esas, araştırmacıların kolaylıkla ulaşabilecekleri, bunun yanısıra, uygulama kolaylığı sağlayan örneklem elemanlarına sahip olmasıdır (Özen & Gül, 2007). Nitekim, *ulaşım kolaylığı açısından*, araştırmacıların görev yaptıkları Niğde İlinde, Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet ve özel okullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerini tercih nedeni budur. Bununla birlikte yine *araştırma ölçeğinin uygulama kolaylığı açısından*, üç farklı üniversitenin (Aksaray Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi ve Bartın Üniversitesi) lisans programında öğrenim gören Sosyal Bilgiler öğretmen adayları tercih edilmiştir. Bu hali ile araştırma grubunda gönüllü olarak araştırmaya katılan, 101 Sosyal Bilgiler öğretmeni ile 321 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı yer almaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutum düzeyleri araştırmacılar tarafından geliştirilen "Sosyal Bilgiler Branşına Yönelik Mesleki Tutum Ölçeği" başlıklı bir ölçek ile belirlenmiştir. Likert tipi olan bu ölçeğin geliştirilmesi öncesinde konu ile ilgili alan yazın taraması yapılmış ve önceki yıllarda bu konu ile ilgili geliştirilmiş tutum ölçekleri incelenmiştir. Çalışmalar incelenirken tutum ölçeği geliştirilen konuyla ilgili hangi içerik ve alt boyutlara değinileceğinin belirlenmesi sağlanmıştır. Bu aşamadan sonra Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programının, artık bu branş öğretmenliğine adaptasyonları gerçekleştirmeye başlamış ve bu yönde alan ve meslek dersleri gören 2. Sınıf öğrencilerinden toplam 30 kişiye, hazırlanan açık uçlu sorular sorulmuş ve bu soruları samimi bir şekilde cevaplamaları istenmiştir. Bu anketlerden elde edilen

veriler ışığında tutum maddesi olabilecek 43 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Oluşturulan maddeler 5'li likert tipi (Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum) şeklinde derecelendirilmiştir.

Madde havuzu şeklinde oluşturulan ölçeğin geçerlik testi için iki ölçme değerlendirme uzmanı, üç de alan eğitimcisi olmak üzere toplam beş akademisyenden görüş alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda maddelerin *amaca uygun* mu, *geliştirilmeli* mi yoksa *yetersiz* mi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, maddelerin ilgili boyutları temsil etmediği sonucuna varılan maddeler ölçekten çıkarılmış ya da gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra bu maddeler tutum maddesi olacak şekilde madde yazım kurallarına göre yazılarak, ön deneme uygulamasına hazır bir ölçek haline getirilmiştir.

Ölçeğin ön uygulaması ise, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler öğretmenliğinde öğrenim gören, her sınıf düzeyindeki toplam 141 öğrenci ile birlikte yürütülmüştür.

Ön uygulamadan elde edilen veriler, açımlayıcı faktör analizi uygulanarak değerlendirilmiştir. Faktör analizi aralarında yüksek düzeyde ilişki bulunan değişkenlerin bir araya getirilerek genel değişkenler oluşturulmasıdır. Faktör analizindeki amaç hem değişken sayısını azaltmak, hem de değişkenler arasındaki ilişkisel yapıyı ortaya koymak; bir başka deyişle değişkenleri sınıflandırmaktır (Kalaycı, 2006).

Araştırmada kullanılan “Sosyal Bilgiler Branşına Yönelik Mesleki Tutum Ölçeğinin” açımlayıcı faktör analizine uygun olup olmadığını anlamak amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Testi (Barlett’s Test of Sphericity) yapılmıştır. Verilerden elde edilen sonuçlara göre Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0.836 ve Barlett Küresellik Testi χ^2 değeri ise 1281.03 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar verilerin faktör analizine uygunluğunun ve puanların normalliğinin bir göstergesidir.

Açımlayıcı faktör analizinde ise faktörlerin değişken sayısını azaltmak ve anlamlı kavramsal yapıya ulaşmasını sağlamak için temel bileşenler analizi yöntemi ile dik döndürme tekniği kullanılmıştır. Analiz sonucunda birden çok faktörde yük değeri bulunan ve bu yük değerleri arasındaki fark 0.1’den az olan maddeler ile bir faktörde tek madde olarak yer alan ve Büyüköztürk’ün (2010) de belirttiği gibi yük değeri 0.30’un altında olan maddeler ölçekten çıkarılmış ve analizler tekrarlanmıştır. Bu analizler sonucunda ölçeğe son şekli verilmiş olup, araştırma ölçeği dört faktörden ve toplam 19 maddeden oluşmuştur. Araştırma ölçeğinde yer alan dört faktöre ilişkin maddeler ile faktörlerin öz değerleri, varyans yüzdeleri ve toplam varyans yüzdeleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Sosyal Bilgiler Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Branşlarına Yönelik Tutum Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları* (Kaiser Normalleştirilmesiyle Varimax Dik Döndürme Sonrası)

Maddeler	Faktör Yük Değerleri	Faktör	Faktör	Faktör	Faktör
		1	2	3	4
Bu Branş Tercih Nedenleri	1.Sosyal Bilimlere ait disiplinleri (Tarih, Coğrafya v.s.) sevdiğim için bu branşı tercih ettim.	.866			
	2.Öğrencilere hak ve sorumluluklarını öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ettiği için bu branşı tercih ettim.	.807			
	6.İçerisinde öğrenmekten zevk aldığım konular olduğu için bu branşı tercih ettim.	.803			
	4.Vatandaşlık bilincine sahip bireyler yetiştirme boyutu önemli olan mesleklerin başında geldiği için bu branşı tercih ettim.	.771			
	7.Kendimi geliştirebileceğim bir alan olduğu için bu branşı tercih ettim.	.739			
Özdeğer=6.07 Açıklanan Varyans=%31.95 Cronbach-Alfa=.87					
Sosyal Bilgiler Dersinin Özellikleri	14.Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin güncel olaylardan haberdar olmasını sağladığı için önemlidir.		.731		
	13.Sosyal Bilgiler dersi öğrencilere dostluk, kardeşlik, birlikte yaşama gibi erdemleri öğretebilmek için uygun bir derstir.		.708		
	23.Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin günlük hayatın düzenine ve kurallarına uymasını kolaylaştırır.		.687		
	15.Sosyal Bilgiler dersi kültürümüzü gelecek nesillere aktarmak için uygun bir derstir.		.684		
	10.Okullarda demokratik bir öğrenme ortamının sağlanmasında Sosyal Bilgiler dersinin payı büyüktür.		.659		
	25.Sosyal Bilgiler dersi gelecek kuşakların dünya görüşünü oluşturmada birinci derece önemlidir.		.581		
Özdeğer=2.78 Açıklanan Varyans=%14.63 Cronbach-Alfa=.82					
Sosyal Bilgiler Öğretmeninin Kişisel Özellikleri	32.Sosyal Bilgiler öğretmeninin öğrencilerine değer vermesi öğrencilerin özgüvenini artırır.			.889	
	31.Sosyal Bilgiler öğretmeninin öğrencilere karşı hoşgörülü olması gerekir			.825	

	34.Sosyal Bilgiler öğretmeninin güler yüzlü ve sevecen olması öğrencilerin derste motivasyonunu yükseltir.	.775
	33.Sosyal Bilgiler öğretmeninin bireysel farklılıkları dikkate alması öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırır.	.650
	Özdeğer=1.77 Açıklanan Varyans=%9.32 Cronbach-Alfa=.87	
Bu Branştan Beklentiler	26.Sosyal Bilgiler dersinde teknoloji araçlarının kullanılması zaman kaybından başka bir şey değildir.	.769
	18.Sosyal Bilgiler dersi diğer derslerden hiçbir farkı yoktur.	.766
	21.Sosyal Bilgiler dersinin haftalık ders saati azaltılmalıdır.	.715
	24.Sosyal Bilgiler dersinde değer aşlamaya çalışmak hiçbir işe yaramaz.	.667
	Özdeğer=1.50 Açıklanan Varyans=%7.88 Cronbach-Alfa=.76	
Öz değer (Toplam=12.12)		
Açıklanan Varyans (%) (Toplam=% 63.78)		
Cronbach-Alfa=.87		
* 0.30'un altındaki değerler tabloda yer almamaktadır.		

Tablo 1’de görüldüğü üzere dört faktörlü Sosyal Bilgiler Branşına Yönelik Mesleki Tutum Ölçeğinde birinci faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 31.95’ini, ikinci faktör % 14.63’ünü, üçüncü faktör % 9.32’sini ve dördüncü faktör de % 7.88’ini açıklamaktadır. Dört faktörün açıkladıkları toplam varyans % 63.78’dir. Tabloda maddelerin faktörlere göre dağılımı dikkate alındığında “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bu Branşı Tercih Nedenleri” başlıklı birinci faktörde (Özdeğer=6.07, Açıklanan Varyans= % 31.95, Cronbach-Alfa=.87) beş madde (1, 2, 6, 4, 7); “Öğretmenlere Göre Sosyal Bilgiler Dersinin Özellikleri” başlıklı ikinci faktörde (Özdeğer=2.78, Açıklanan Varyans= % 14.63, Cronbach-Alfa=.82) altı madde (14, 13, 23, 15, 10, 25); “Sosyal Bilgiler Öğretmeninin Kişisel Özellikleri” başlıklı üçüncü faktörde (Özdeğer=1.77, Açıklanan Varyans= % 9.32, Cronbach-Alfa=.87) dört madde (32, 31, 34, 33); “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bu Branştan Beklentileri” başlıklı dördüncü faktörde (Özdeğer=1.50, Açıklanan Varyans= % 7.88, Cronbach-Alfa=.76) ise yine dört madde (26, 18, 21, 24) yer almaktadır. Ölçeğin bütünü değerlendirildiğinde, öz değer toplam değerinin 12.12, açıklanan toplam varyans değerinin % 63.78 ve Cronbach Alpha katsayısının ise .87 olduğu görülmektedir. Ölçekte yer alan maddelerin 15’i olumlu, 4’ü ise olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Araştırma grubunun tutum düzeyleri değerlendirilirken, onların ölçekte yer alan ifadelerle katılım puanlarının aritmetik ortalamaları üzerinden gidilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin istatistiksel analizleri SPSS 24.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Her iki katılım grubunun mesleki tutum düzeyleri değerlendirilirken aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (Ss) kullanılmıştır.

Ayrıca gruplar arasındaki tutum puanlarının farklılığı için bağımsız gruplarda t testi uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırma ölçeğinden elde edilen verilere dayalı olarak, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutum düzeylerinin toplam puanının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Sosyal Bilgiler Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Branşlarına Yönelik Mesleki Tutum Toplam Puanlarının Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	N	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
Öğretmen	101	4.41	.413	.294	.420	.769
Öğretmen adayı	321	4.39	.517			

Tablo 2’ye göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur [$t(420)=294$, $p>.05$]. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin branşlarına yönelik mesleki tutum düzeyleri $\bar{X}=4.41$ iken Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ortalama tutum puanları ise $\bar{X}=4.39$ ’dur.

Tablo 3.

Sosyal Bilgiler Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Branşlarına Yönelik Mesleki Tutum Düzeyleri ile İlgili Tutum Puanlarının Gruplar Arası Farklılığı için t-testi Sonuçları

Faktör	Maddeler	Sosyal Bilgiler Öğrt.		Sosyal Bilgiler Öğrt. Adayı		t	p	
		N	$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$			Ss
Bu Branşı Tercih Nedenleri	Sosyal Bilimlere ait disiplinleri (Tarih, Coğrafya v.s.) sevdiğim için bu branşı tercih ettim.	422	4.43	.853	4.03	1.028	3.822	.00*
	Öğrencilere hak ve sorumluluklarını öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ettiği için bu branşı tercih ettim.	422	4.18	.865	4.18	.891	.055	.95
	İçerisinde öğrenmekten zevk aldığım konular olduğu için bu branşı tercih ettim.	422	4.32	.812	4.17	.940	1.543	.12
	Vatandaşlık bilincine sahip bireyler yetiştirme boyutu önemli olan mesleklerin başında geldiği için bu branşı tercih ettim.	422	4.11	.871	4.16	.961	.495	.62
	Kendimi geliştirebileceğim bir alan olduğu için bu branşı tercih ettim.	422	3.89	1.066	3.78	1.111	.894	.37
Sosyal Bilgiler Dersinin Özellikleri	Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin güncel olaylardan haberdar olmasını sağladığı için önemlidir.	422	4.51	.770	4.52	.771	.026	.97
	Sosyal Bilgiler dersi öğrencilere dostluk, kardeşlik, birlikte yaşama gibi erdemleri öğretebilmek için uygun bir derstir.	422	4.71	.455	4.60	.740	1.924	.05*
	Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin günlük hayatın düzenine ve kurallarına uymasını kolaylaştırır.	422	4.49	.657	4.47	.779	.148	.88
	Sosyal Bilgiler dersi kültürümüzü gelecek nesillere aktarmak için uygun bir derstir.	422	4.62	.811	4.52	.888	1.061	.29
	Okullarda demokratik bir öğrenme ortamının sağlanmasında Sosyal Bilgiler dersinin payı büyüktür.	422	4.59	.586	4.52	.763	1.022	.31

Sosyal Bilgiler Öğretmeninin Kişisel Özellikleri	Sosyal Bilgiler dersi gelecek kuşakların dünya görüşünü oluşturmada birinci derece önemlidir.	422	4.49	.657	4.55	.757	.851	.39
	Sosyal Bilgiler öğretmenin öğrencilerine değer vermesi öğrencilerin özgüvenini artırır.	422	4.53	.986	4.71	.629	1.656	.10
	Sosyal Bilgiler öğretmenin öğrencilere karşı hoşgörülü olması gerekir	422	4.67	.585	4.72	.599	.682	.49
	Sosyal Bilgiler öğretmenin güler yüzlü ve sevecen olması öğrencilerin derste motivasyonunu yükseltir.	422	4.73	.488	4.70	.635	.416	.67
	Sosyal Bilgiler öğretmenin bireysel farklılıkları dikkate alması öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırır.	422	4.65	.518	4.64	.666	.205	.83
Bu Branşın Beklentiler	Sosyal Bilgiler dersinde teknoloji araçlarının kullanılması zaman kaybından başka bir şey değildir.	422	4.24	.907	4.17	1.108	.634	.52
	Sosyal Bilgiler dersi diğer derslerden hiçbir farkı yoktur.	422	3.95	1.228	4.13	1.024	1.443	.15
	Sosyal Bilgiler dersinin haftalık ders saati azaltılmalıdır.	422	4.10	1.382	4.40	1.142	1.998	.04*
	Sosyal Bilgiler dersinde değer aşlamaya çalışmak hiçbir işe yaramaz.	422	4.55	.655	4.48	1.022	.826	.40

Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının tutum düzeyleri ile ilgili branşlarını tercih nedenleri alt boyutundaki ifadeler karşılaştırılırken dikkati çeken en önemli nokta, iki grup arasında anlamlı farklılığın görüldüğü “Sosyal Bilimlere ait disiplinleri sevdikleri için bu branşı tercih etmeleri” ile ilgilidir. Öğretmenlerin bu ifadeye katılım düzeyleri $\bar{X}=4.43$ iken öğretmen adaylarının ise $\bar{X}=4.03$ olup her ne kadar iki grup da yüksek düzeyde olumlu tutuma sahipse de aralarında anlamlı farklılık çıkacak kadar bir ortalama puan farklılığı vardır.

Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının branşlarını tercih nedenleri ile ilgili olarak diğer ifadelerle katılım düzeylerinin aritmetik ortalamalarında ise anlamlı farklılık yoktur. Her iki grup da branşlarını tercih nedenlerinde “öğrencilere hak ve sorumluluklarını öğretecek olma düşüncesi”ni (öğretmen $\bar{X}=4.18$; öğretmen adayı $\bar{X}=4.18$); “içerisinde öğrenmekten zevk aldıkları konuların olması”ni (öğretmen $\bar{X}=4.32$; öğretmen adayı $\bar{X}=4.17$); “vatandaşlık bilincine sahip bireyler yetiştirme boyutu önemli olan mesleklerin başında gelmesini (öğretmen $\bar{X}=4.11$; öğretmen adayı $\bar{X}=4.16$) ve “kendilerini geliştirebilecekleri bir alan olması”ni (öğretmen $\bar{X}=3.89$; öğretmen adayı $\bar{X}=3.78$) birbirlerine yakın katılım düzeylerinde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler dersinin özellikleriyle ilgili tutumları karşılaştırıldığında her iki grubun da bu dersle ilgili genel olarak yüksek düzeyde olumlu tutuma sahip olduğu görülmektedir. Her iki katılımcı grubun da “Sosyal Bilgiler dersinin kültürümüzü gelecek nesillere aktarmak için uygun bir ders olması” (öğretmen $\bar{X}=4.62$; öğretmen adayı $\bar{X}=4.52$); “Sosyal Bilgiler dersinin okullarda demokratik bir öğrenme ortamı sağlamasında payının büyük olması (öğretmen $\bar{X}=4.59$; öğretmen adayı $\bar{X}=4.52$); “Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilerin güncel olaylardan haberdar olmasını sağlaması” (öğretmen $\bar{X}=4.51$; öğretmen adayı $\bar{X}=4.52$); “Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilerin günlük hayatın düzenine ve kurallarına uymasını kolaylaştırması” (öğretmen $\bar{X}=4.49$; öğretmen adayı $\bar{X}=4.47$); “Sosyal Bilgiler dersinin gelecek kuşakların dünya görüşünü oluşturmada birinci derece önemli olması” (öğretmen $\bar{X}=4.49$; öğretmen adayı $\bar{X}=4.55$) ifadelerine yönelik tutum puanlarının ortalamaları, istatistiksel olarak

anamlı farklılık göstermemektedir. Ancak “Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilere dostluk, kardeşlik, birlikte yaşama gibi erdemleri öğretmesi” (öğretmen $\bar{X}=4.71$; öğretmen aday $\bar{X}=4.60$) ifadesi Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin lehine istatistiksel anlamda manidar bir farklılığın olduğu maddedir ($p<.05$).

Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sahip olması gereken kişisel özellikleri boyutunda yer alan ifadeler ile ilgili görüş farklılıkları istatistiksel açıdan anlamlı olmayıp “Sosyal Bilgiler öğretmeninin öğrencilerine değer vermesinin öğrencilerin özgüvenini artırması” (öğretmen $\bar{X}=4.53$; öğretmen aday $\bar{X}=4.71$); “Sosyal Bilgiler öğretmeninin öğrencilere karşı hoşgörülü olması” (öğretmen $\bar{X}=4.67$; öğretmen aday $\bar{X}=4.72$); “Sosyal Bilgiler öğretmeninin güler yüzlü ve sevecen olmasının öğrencilerin derste motivasyonunu arttırması” (öğretmen $\bar{X}=4.73$; öğretmen aday $\bar{X}=4.70$) ve “Sosyal Bilgiler öğretmeninin bireysel farklılıkları dikkate alarak öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırması” (öğretmen $\bar{X}=4.65$; öğretmen aday $\bar{X}=4.64$) her iki grubun da üzerinde birbirlerine yakın derecede hem fikir oldukları ifadelerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sahip olması gereken kişisel özellikleri boyutunda yer alan ifadeler ile ilgili görüş farklılıkları istatistiksel açıdan anlamlı olmayıp “Sosyal Bilgiler öğretmeninin öğrencilerine değer vermesinin öğrencilerin özgüvenini artırması” (öğretmen $\bar{X}=4.53$; öğretmen aday $\bar{X}=4.71$); “Sosyal Bilgiler öğretmeninin öğrencilere karşı hoşgörülü olması” (öğretmen $\bar{X}=4.67$; öğretmen aday $\bar{X}=4.72$); “Sosyal Bilgiler öğretmeninin güler yüzlü ve sevecen olmasının öğrencilerin derste motivasyonunu arttırması” (öğretmen $\bar{X}=4.73$; öğretmen aday $\bar{X}=4.70$) ve “Sosyal Bilgiler öğretmeninin bireysel farklılıkları dikkate alarak öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırması” (öğretmen $\bar{X}=4.65$; öğretmen aday $\bar{X}=4.64$) her iki grubun da üzerinde birbirlerine yakın derecede hem fikir oldukları ifadelerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve öğretmen adaylarının branşlarından beklentileri ile ilgili istatistiksel açıdan anlamlı olan tek farklılıkları “Sosyal Bilgiler dersinin haftalık ders saatinin azaltılması” (öğretmen $\bar{X}=4.10$; öğretmen aday $\bar{X}=4.40$) ile ilgilidir. Her iki grup da “Sosyal Bilgiler dersinde teknoloji araçlarının kullanılması gerektiği” (öğretmen $\bar{X}=4.24$; öğretmen aday $\bar{X}=4.17$); “Sosyal Bilgiler dersinin diğer derslerden ayırt edici özelliğinin olmadığı” (öğretmen=3.95; öğretmen aday $\bar{X}=4.13$) ve “Sosyal Bilgiler dersinde değer aşılamanın gerekliliği” (öğretmen $\bar{X}=4.55$; öğretmen aday $\bar{X}=4.48$) ile ilgili olumsuz nitelikteki ifadelere düşük düzeyde katılım göstererek birbirlerine yakın derecede yüksek düzeyde olumlu bir tutum sergilediklerini göstermişlerdir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada edinilen önemli sonuçlardan biri, ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının genel olarak branşlarına yönelik mesleki tutum düzeylerinin yüksek düzeyde olumlu olduğudur. Bu branşı bilerek ve isteyerek seçmeleri, ve bu branşın içeriği ile ilgili pozitif düşünceleri bu sonucun sebeplerindedir. Hizmet içerisinde yer alan öğretmenlerinin mesleki tutum düzeyleri ile ilgili her ne kadar Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile ilgili olmasa da farklı branş öğretmenleri ile yapılan araştırmalar, bu bulgu ile karşılaştırılabilecektir. Bunlardan biri, Küçük (2012) tarafından yapılmış olup, araştırmacı Müzik öğretmenlerinin branşlarına yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırmacının edindiği sonuç, Müzik öğretmenlerinin

kendi branşlarına yönelik tutumlarının olumlu olduğu yönündedir. Araştırmacıya göre Müzik öğretmenlerinin branşlarını bilinçli bir şekilde tercih etmeleri, onların bu tutumlarını etkilemektedir. Ayrıca cinsiyet değişkeni açısından kadın öğretmenlerin, kıdem değişkeni açısından kıdem yılı daha fazla olanların, okul değişkeni açısından ise devlet okulunda öğretmenlik yapanların mesleki tutumlarının daha yüksek olduğu araştırmanın diğer sonuçlarıdır. Öğretmenlerin branşlarına yönelik tutumlarını gösteren her iki çalışma da, öğretmenlerin branş seçimlerini bilinçli bir şekilde yapabildikleri ve bu anlamda mesleklerine yönelik motivasyonlarının yüksek olabileceği ihtimalini güçlendirmektedir. Ancak, Omolara ve Adebukola (2015)'nın Nijerya'da Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile birlikte yürüttüğü bir araştırma, öğretmen motivasyonunda branş tercihinin tek başına yeterli olmadığı bir göstergesi olabilir. Araştırmacılar, ülkelerinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği ile genel olarak öğretmenlik mesleğinin sosyal statü anlamında zayıf olmasının –ki bunun içerisinde yeterli devlet desteği alamama ve maaş ödemelerindeki sorunlar da yer almaktadır-, öğrenci velilerinin desteğinin az olmasının, öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin düşük olmasının, öğretmenlerin öğretim materyallerinin yenilenmemesinin ve eğitimsel denetimlerin azlığının mesleğe karşı tutumu olumsuz yönde etkilediğini vurgulamaktadırlar. Alanyazında, öğretmen adaylarının mesleki tutum düzeylerini inceleyen araştırmaların ise, öğretmenlerle yapılan araştırmalardan sayıca fazla olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının genel olarak öğretmenlik mesleği tutum düzeylerinin tespiti ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, bu araştırmalardan bir kısmının öğretmen adaylarının mesleki tutum düzeylerini doğrudan yansıtmayıp, farklı değişkenlerle ilişkisi açısından incelendiği görülmektedir (Yaşar Ekici, 2014; Nalçacı ve Sökmen, 2016). Bu nedenle, sözü edilen araştırmaların sonuçlarının, bu araştırma ile her ne kadar bağlantısı kurulmasa da genel olarak öğretmenlik mesleğinde cinsiyet, branş farklılığı gibi değişkenlerin etkili olabileceği bulgusunu göstermektedir. Bu araştırma ile paralel olarak ise, Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile yürütülen ve onların genel olarak öğretmenlik mesleği ile ilgili tutum düzeylerini tespit eden iki çalışma mevcuttur. Biri Dönmez ve Uslu (2013) diğeri de Karatekin v.d. (2015) tarafından yapılmış olan her iki araştırmada da Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür. Araştırmacıların, elde ettikleri bu sonuçları, öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler branşını sınav sisteminin bir mağduru olarak değil de isteyerek tercih ettikleri, böylece bu öğretmen adaylarının mesleki hayatlarını da başarılı bir şekilde sürdürebilecekleri kanaatine varmaları, benzer ya da aynı fikirlerin bu araştırma için de geçerli olabileceğini göstermektedir. Diğer branş öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum düzeylerini gösteren araştırmalar ise Arslan (2013)'ın Türkçe öğretmen adayları ile Dağ (2010)'ın ise Sınıf öğretmen adayları ile yürüttüğü araştırmalardır. Bu araştırmaların sonuçları ise birbirine çok yakın olup her iki branş öğretmen adaylarının da öğretmenlik mesleği tutum puanları orta düzeyde tespit edilmiştir. Bu araştırmalarda, genel olarak, öğretmen adaylarının mesleki tutumlarını etkileyen birtakım faktörlerin ön planda olduğu (öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü, çalışma şartları ve öğretmen adayları için KPSS sonrası atanma kaygısı gibi) ve bu faktörlerin de öğretmen adaylarının mesleki motivasyonları istenilen düzeyin altına indirgediğinden söz edilmektedir. Ne var ki, her branşın kendine özel şartları göz önünde bulundurulduğunda, bu araştırmadaki çalışma grubunun mesleki açıdan motivasyonlarının daha iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Nitekim, dikkate alınması gereken noktalardan bir tanesi de öğretmen adaylarının yaşadıkları eğitimsel tecrübelerdir. Bu tecrübelerin öğretmen adaylarının mesleki tutum düzeylerini olumsuz yönde etkileyebileceği bir gerçektir. Bununla birlikte, öğretmenlik mesleği eğitiminin ilk yıllarında pratiğe dökülen (staj) uygulamalarının olmayışı ve yalnızca teorik ders öğretimi öğretmen adaylarının mesleki tutumlarında etkili bir faktördür (Oskamp & Schultz (2005), Akt. Alkhateeb, 2013 ; Şişman & Acat, 2003).

Araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutum düzeylerinin birbirleri ile karşılaştırılması da yapılmıştır. Bu karşılaştırma yapılırken, Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve öğretmen adaylarının branşlarına yönelik mesleki tutum düzeyleri alt faktörlere göre incelenmiş ve birinci alt boyut olarak “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bu Branşı Tercih Nedenleri” ele alınmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu branşı tercih etmelerindeki en önemli neden Sosyal Bilimlere ait disiplinleri (Tarih, Coğrafya vs.) sevmeleridir. Öğretmen adayları için ise birbirine yakın düzeyde katılım gösterdikleri birkaç neden olup bunlar dersin içeriğinde öğrenmekten zevk aldıkları konuların olması ; bu dersin öğrencilere hak ve sorumluluklarını öğretecek olma düşüncesinin onları mutlu etmesi ve vatandaşlık bilincine sahip bireyler yetiştirme boyutunun onlar için önemli olmasıdır. Hem Sosyal Bilgiler öğretmenleri hem de Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının katılım düzeylerinin birbirine en yakın olduğu ifade “öğrencilere hak ve sorumluluklarını öğretecek olma düşüncesi iken katılım düzeylerinin en farklı olduğu ve aralarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı ifade ise “Sosyal Bilimlere ait disiplinleri sevdikleri için bu branşı tercih etmeleridir. Bu sonuç, aslında öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler branşının alt disiplinlerini düşük düzeyde benimsedikleri anlamına gelmez. Ancak, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin neredeyse 1/3’ünün mezuniyet bölümlerinin Tarih, Coğrafya gibi Sosyal Bilgiler branşının alt disiplinlerinden biri olması, onların bu branşı tercih nedenlerini alt disiplin açısından güçlendirmelerine neden olabilmektedir. Nitekim, öğretmenlik branşlarının sahip oldukları alt disiplinler, branş bazında tercih nedenini belirleyebilmektedir. Alanyazında yer alan Tataroğlu, Özgen ve Alkan (2011)’ın Matematik öğretmen adayları ile yürüttüğü çalışması da, öğretmen adaylarının matematik ve geometriyi sevmelerinin ve bu disiplinlere ilgi duymalarının Matematik öğretmenliğini tercih etmelerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılan bir diğer örnektir. Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler’i hak ve sorumluluklarını öğretecek bir ders olma açısından birbirine çok yakın düzeyde benimsemeleri ise yine dikkat çekilmesi gereken bir diğer noktadır. Alanyazında da hak ve sorumluluk kavramının ön planda olduğu çalışmalar mevcuttur. Gökçe (2014), Sosyal Bilgiler dersinin hedeflediği demokrasi değerlerini, hak ve özgürlük ve sorumluluk parametreleri altında değerlendiren bir araştırma yapmıştır. Çelikkaya ve Filoğlu (2014) ise Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin en fazla önem verdiği değer hak ve özgürlüklere saygı olduğundan söz ederken sorumluluk değerinin de ön planda olduğundan söz etmişlerdir. Can Aran ve Demirel (2013) de Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile birlikte yaptıkları anket araştırmalarında öğretmenlerin değer eğitimi uygulamalarında yer verdikleri değerlerden en üst sırada yer alanın “sorumluluk” olduğunu dile getirmişlerdir.

Araştırmanın ikinci alt boyutu olarak, Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının “Sosyal Bilgiler Dersinin Özellikleri” ile ilgili görüşleri araştırılmıştır. Ölçeğin bu alt boyutunda, Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilere dostluk, kardeşlik,

birlikte yaşama gibi erdemleri öğretmesi ifadesi Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin lehine istatistiksel anlamda manidar bir farklılığın olduğu maddedir. Bu sonuç, aslında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları için de olumsuz bir tutum olmayıp, her iki grup için de toplum içerisinde birlik ve beraberlik duygusunun içselleştirilmesi gerektiği düşüncesinin yüksek olduğunu kanıtlamaktadır. Sosyal Bilgiler dersinin birlikte yaşama arzusunu gerçekleştirmek üzere sorumlu ve bilinçli vatandaşlar yetiştirmesi gerektiği ve bu nedenle de vatandaşlık eğitiminin oldukça önemli olduğu alanyazında da desteklenen bir durumdur (Öztürk, 2012 ; Aslan, 2016). Ancak bu çalışmada her iki grup arasında anlamlı farklılığın nereden kaynaklandığı düşünüldüğünde, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin aktif olarak gerçekleştirdikleri eğitim uygulamalarının, bu ihtiyacı gidermeye yönelik daha fazla farkındalık oluşturulması gerektiği ile ilgili düşüncelerinin baskın olabileceği tezini güçlendirmektedir. Ersoy (2016) da bu duruma dikkat çekmiş ve yaptığı çalışmada, birtakım vatandaşlık yeterliliklerinin öğretim programında kazandırılması hedeflenmesine rağmen, eğitim etkinlikleri ile ilgili eksikliklerden söz etmiştir.

Her iki araştırma grubunun Sosyal Bilgiler dersinin özellikleri ile ilgili katılım düzeylerinin birbirine en yakın olduğu ifade ise, Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilerin güncel olaylardan haberdar olmasını sağladığı için önemli olmasıdır. Güncel olayların takibinin Sosyal Bilgiler dersinde yapılıyor olması asla yadsınamaz. Alan yazında, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğretimi ve yararlılığına ilişkin bazı çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalardan Arın & Deveci (2008) güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde akademik başarıyı ve bilgilerin kalıcılığını arttırdığından; Akdağ, Oğuz, Subaşı ve Tatar (2014) ise güncel olaylarla desteklenen bir Sosyal Bilgiler dersinin eleştirebilen, olaylara farklı bakış açıları geliştiren bireyler yetişmesindeki etkisinden söz ederken, Gedik (2010) ve Gürkan (2009) da güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde kullanımının yararlarından bahsetmiştir.

Araştırmada üçüncü alt boyut her iki araştırma grubuna da yöneltilen “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Kişisel Özellikleri” ile ilgili görüşleri olmuştur. Hem Sosyal Bilgiler öğretmenleri hem de öğretmen adayları için en yüksek düzeyde katılımın olduğu ifade, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güler yüzlü ve sevecen olması ki bu özellik öğrencilerin dersteki motivasyonlarını artıracaktır ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrencilere karşı hoşgörülü olması gerektiğidir. Sadece öğretmenler için değil, genel olarak bütün insanlar için güler yüzlülük, sevecenlik ve hoşgörülülük bir erdemliliklerdir. Alan yazında ise, bu özellikleri öğretmenlere atfeden ve öğretmenlerin güzel ahlak sahibi olarak öğrencilerine ve yakın çevresine model olabileceğinden (Şahin, 2011) ve bu özelliklerin öğretmenler için gerekli olduğundan (Çelikten, Şanal, Yeni, 2005) söz eden araştırmalar mevcuttur. Bununla birlikte, her iki araştırma grubunun katılım düzeyleri açısından birbirine en yakın olan ifade ise Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bireysel farklılıkları dikkate almasının öğrenmeyi kolaylaştıracağı ile ilgilidir. Akar (2007) öğrencilerde bireysel farklılıkların dikkate alınarak öğrencilerinin yeteneklerinin farkına varılacağını ifade etmiştir. Buna karşın iki araştırma grubu arasında aritmetik ortalaması en farklı olan tutum ifadesi ise Sosyal Bilgiler öğretmenin öğrencilere değer vermesinin öğrencinin özgüvenini artıracacağı ile ilgilidir. Bu görüşe katılım düzeyi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarında daha yüksek iken Sosyal Bilgiler öğretmenlerinde daha düşüktür. Öğrenme ortamları öğretmen-öğrenci arasındaki iletişim ve etkileşim alanı olarak görüldüğünde, iletişimin en önemli unsurlarından biri olan karşısındaki

kişiyeye değer verme ve saygı göstermenin ne kadar önemli olduğu fark edilebilir. Öğretmen adaylarında ise bu ifadede katılım düzeyinin yüksek olması, hala öğrenme ortamlarında “öğrenci” konumunda olmalarından kaynaklanabilmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adayları son alt boyut olarak “Bu Branştan Beklentileri” ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Her iki araştırma grubu için bu branştan beklentileri sıralamasında en üstte yer alan ifade, bu ders kapsamında değer aşılamaaya çalışmanın etkililiği ile ilgilidir. Değer aşılamanın demokratik bir toplum düzeni oluşması ve toplumun varlığının devamı için önemli olduğu Kurtdede Fidan (2013)’ın araştırmasında da dile getirilmektedir. Üstelik alan yazında Sosyal Bilgiler öğretimi ve değer eğitimi ilişkileiren birçok araştırma mevcuttur. Bu araştırmalardan bir kısmı değer eğitiminin öğrenci üzerinde etkililiğinden (Balcı, 2008; Meydan, 2014; Yaşar & Çengelci, 2012), bir kısmı değer eğitiminde hangi yöntem ya da öğretim materyalleri kullanılabiliceğinden (Akbaş, 2009 ; Baysal, 2013 ; Yiğit & Tarman, 2013), bir kısmı ise değer eğitimi ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşlerinden (Çelikkaya & Filoğlu, 2014 ; Kurtdede Fidan, 2013 ; Yılmaz, 2013) söz etmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve öğretmen adaylarının branşlarından beklentileri ile ilgili istatistiksel açıdan anlamlı olan tek farklılıkları ise “Sosyal Bilgiler dersinin haftalık ders saatinin azaltılması” ile ilgilidir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının haftalık ders saatinin azaltılmaması gerektiğini düşünmeleri atanma kaygısı taşımalarından kaynaklanabilir. Nitekim alanyazında hem genel olarak bütün öğretmen adaylarında bu kaygının yaşandığı (Özel, 2006) hem de Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarında KPSS Sınavına yönelik algının atanma kaygısı ile şekillendiği (Özsarı, 2008)’ne yönelik çalışmalar vardır. Bu nedenle ders saatinin azaltılmasına, Sosyal Bilgiler öğretmen adayları daha fazla dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak, Sosyal Bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının genel olarak branşlarına yönelik mesleki tutum düzeyleri hem yüksek hem de birbirine oldukça yakındır. Sosyal Bilgiler dersinin öneminin ve gerekliliğinin farkında olan her iki araştırma grubunun da, buldukları sosyal statü itibarı ile bir takım detaylarda farklılık göstermeleri oldukça doğaldır ve beklenen bir sonuçtur.

KAYNAKÇA

- Akar, E. (2007). İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine verdikleri değer ve mesleki yeterlilikleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Akbaş, O. (2009). İlköğretim Okullarında Görevli Branş Öğretmenlerinin Değer Öğretimi Yaparken Kullandıkları Etkinlikler: 2004 ve 2007 Yıllarına İlişkin Bir Karşılaştırma, Kastamonu Eğitim Dergisi, 17(2), 403-414.
- Akdağ, H., Oğuz, R., Subaşı, Y., Tatar, O. (2014). Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Güncel Olaylar Bağlamında Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2, 49-65.
- Alkhateeb, H. M. (2013) Attitudes towards Teaching Profession of Education Students in Qatar. Innovative Teaching, 2(9), 1-5.
- Altunkeser, F., Ünal, E. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değerşkenler Açısından Yordanması, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(1), 1-15.

- Arın, D. ve Deveci, H. (2008). Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 170-185.
- Arslan, A. (2013). Türkçe Öğretmenleri ile Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Karşılaştırmalı Bir Çalışma, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 71-80.
- Aslan, E. (2016). Geçmişten Günümüze Sosyal Bilgiler. (edt. Dilek, D.), *Sosyal Bilgiler Eğitimi* (sf. 3-48) (Gözden geçirilmiş 2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, R., Sağlam, G. (2012). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 257-294.
- Balcı, N. (2008). İlköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde değer eğitiminin etkililiği, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Baysal, N. (2013). Ortaokul Sosyal Bilgiler dersinde değerler eğitimi uygulamalarının öğretmenler yönüyle değerlendirilmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (Gözden geçirilmiş 11. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can Aran, Ö., Demirel, Ö. (2013). Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 151-168.
- Corina, B. C. & Valerica, A. (2012). Teachers' Perceptions And Attitudes Towards Professional Activity, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 51, 167-171.
- Çelikkaya, T., Filoğlu, S. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Değere ve Değer Eğitimine İlişkin Görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(4), 1541-1556.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Dağ, E. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörler arasındaki ilişki: (İzmir ili örneği), *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Dönmez, C., Uslu S. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 42-63.
- Ekici, G. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine Yönelik Tutumları ile Öğrenme Biçimlerinin Değerlendirilmesi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 111-132.
- Ersoy, A. F. (2016). Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersine İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve Öğrencilerinin Algısı, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 67-83.
- Gedik, H. (2010). Güncel Olayların İlköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde Kullanımı ve Öğrenci Görüşleri, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 97-118.
- Gökçe, F. (2014). Hak, Özgürlük ve Sorumluluk Parametrelerinde Demokrasi Değerleri, *Eğitim ve Bilim*, 39 (173), 129-139.
- Gürkan, B. (2009). Sosyal Bilgiler eğitiminde güncel olaylar: ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler eğitiminde güncel olayları ele alış biçimlerinin değerlendirilmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Kalaycı, Ş. (2006). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Faktör Analizi (Gözden geçirilmiş 2. baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karademir, E., Tezel, Ö. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Endişelerinin İncelenmesi, E- Journal of New World Sciences Academy, 6(3), 2006-2018.
- Karakaş Türker, N., Turanlı, N. (2008). Matematik Eğitimi Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28,(3),17-29.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi (Gözden geçirilmiş 9. basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatekin, K. , Merey, Z., Keçe M. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1), 70-96.
- Kılıç, D., Bektaş, F.(2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (18), 15-25.
- Kurtdede Fidan, N. (2013). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi: Nitel Bir Araştırma, International Journal of Social Science, 6(3), 361-388.
- Küçük, D. P. (2012). Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, 151-161.
- Meydan, H. (2014). Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme, Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(1), 93-108.
- Nalçacı, A., Sökmen, Y. (2016). Öğretmen Adaylarının Mesleği Tercih Nedenleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(3), 717-727.
- NCSS (1988). Social Studies for Early Childhood and Elementary School Children Preparing for The 21st Century, <<http://socialstudies.org/positions/elementary>> (2017, Haziran 20).
- Omolara, S. R. & Adebukola, O. R. (2015). Teachers' Attitudes: A Great Influence on Teaching and Learning of Social Studies, Journal of Law, Policy and Globalization, 42, 131-137.
- Ömür Y. E., Nartgün, Ş. S. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Güdülenme Düzeyleri Arasındaki İlişki, Eğitimde Politika Analizi Dergisi, 2(2), 41-55.
- Özder, H., Konedralı, G., Perkan Zeki, C. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16, (2), 253-275.
- Özel, A. (2006). Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Sosyo- Ekonomik ve Kültürel Yapısı, Dumlupınar Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 16, 317-336.
- Özen, Y. & Gül, A. (2007). Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren-Örneklem Sorunu, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi (KKEFD), 15, 394-422.
- Özsarı, İ. (2008).Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin KPSS Merkezi Sınavı Odaklı Gelecek Kaygıları ve Mesleki Beklentileri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, C. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokrasi ve Vatandaşlık Eğitimi (Gözden geçirilmiş 3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Papastamatis, A., Panitsidou, E., Giavrimis, P. & Papanis, E. (2009). Facilitating Teachers' & Educators' Effective Professional Development, *Review of European Studies*, 1(2), 83-90.
- Recepoğlu, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 311-326.
- Salehi, H., Taghavi, E. & Yunus, M. (2015). Relationship between Teachers' Job Satisfaction and Their Attitudes towards Students' Beliefs and Motivation, *English Language Teaching*; 8(7), 46-61.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen Yeterlikleri ve Mesleki Gelişim, *Bilim ve Akılın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45.
- Sözer, E. (2009). Sosyal Bilgiler Programının Amaçları, İlkeleri Ve Temel Özellikleri, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Şahin Koyuncu, M. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin öz güvenleri ve mesleki tutumlarının incelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Şahin, A. (2011). Öğretmen Algılarına Göre Etkili Öğretmen Davranışları, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 239-259.
- Şişman, M., & Acat, B. (2003) Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 235-250.
- Tataroğlu, B., Özgen, K., Alkan, H. (2011, Nisan). Matematik öğretmen adaylarının öğretmenliği tercih nedenleri ve beklentileri, 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Antalya.
- Yaşar Ekici, F. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Örneği), *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), 658-665.
- Yaşar, Ş., Çengelci, T. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimine İlişkin Bir Durum Çalışması, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 3,(9), 1-23.
- Yates, S. M. (2007). Teachers' Perceptions of Their Professional Learning Activities. *International Education Journal*, 8(2), 213-221.
- Yılmaz, S. (2013). Sosyal Bilgiler Dersinde Kazandırılması Amaçlanan Değerlere İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 645-680.
- Yılmaz, İ. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Yiğit, M. F., Tarman, B. (2013). Değerler Eğitiminin İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarındaki Yeri ve Önemi, *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 79-102.

Extended Abstract

It is important that teachers' positive perspectives on their professions and good attitudes towards their branches and specialties be researched. It is more so for Social Studies teachers and candidate teachers because Social Studies is a course whose aim is to give citizenship education to students and prepare them for the future. Therefore Social

Studies teachers' attitudes toward their branches are directly related to their performance in the classroom.

The aim of this research is to determine and compare the levels of professional attitudes of teacher and teacher candidates towards the branches of Social Studies. For this, both Social Studies teachers' and Social Studies teacher candidates' attitudes are determined and then compared to each other.

This research was carried out with the correlative investigation model. This model aims to determine the degree of change between two or more variables.

The research was conducted in Spring Term of 2016-2017 academic year with the 101 Social Studies teachers who work in state and private middle schools in Niğde and 321 teacher candidates who are studying at the Faculties of Aksaray University, Adnan Menderes University and Bartın University.

An attitude scale of Social Studies teachers towards their profession was conducted by the researcher on the study groups. The scale was developed by the researcher. First, previous scales and literature related to this area were examined. Next an attitude scale which consisted of 43 items was developed for pre-application. After this scale was applied to the working group, the validity and reliability tests were constructed. Thus 24 items which were not related with sub-dimensions were ejected from the scale. In its final form the scale had 19 items--15 positive and 4 negative statements . This scale was applied to the working groups.

Collected data was analyzed with the SPSS 24 statistical packet program. While attitude levels of both working groups were analyzed, arithmetic means and standard deviations were calculated. Also an independent samples t test was applied to determine differences in both groups' attitude levels.

According to the research results, both working groups' professional attitude level toward their branches is high. There is no meaningful difference between Social Studies teachers and Social Studies teacher candidates in their professional attitudes. However, considering sub-dimensions of attitudes level, there are some differences between both groups. One of these is their reason for their preference of this branch. Both groups have the same thinking about "Social Studies teaches to students their rights and responsibilities". However, their attitudes about "like the disciplines of the Social Studies" are meaningfully different statistically for each group. Social Studies teachers' attitudes are statistically different from those of teacher candidates. This result may be significant because Social Studies teachers' academic departments are varied within the Social Sciences disciplines such as History, Geography etc.

Another sub-category of attitude level is the properties of Social Studies courses. Each group's attitude level was very close for "this course keeps students informed about current events". However, Social Studies teachers have more positive attitudes towards the teaching of friendship, brotherhood or living together skills than teacher candidates. Actually, each group has high level attitudes about teaching these skills. However, Social Studies teachers who have applied teaching activities on these issues can see many more deficiencies or failures. Therefore, they have higher awareness than Social Studies teacher candidates from their experiences.

The third sub-dimension of attitude level is personal character traits of social studies teachers. Both Social Studies teachers and teacher candidates have similar attitudes that Social Studies teachers should be friendly, loving and tolerant. A significant difference between two groups arose concerning Social Studies teachers valuing students'

increased self-confidence. This result was higher with Social studies teacher candidates than teachers. This result may be explained by the fact that teacher candidates are still being educated in the teaching environments.

The last sub-dimension is Social Studies teachers' and teacher candidates' expectation of this branch. Both Social Studies teachers and teacher candidates agree that value teaching is important for Social Studies. However, a *statistically* significant result is this course's weekly allotted hours. Social Studies teacher candidates are more reactive than teachers about this issue. Their designated fears may be affected by their sensitivity.

In the end result, Social Studies teachers and teacher candidates have very positive attitudes toward their branches. And also their attitude level is very comparable. However, they show some differences which can be expected because these differences could be caused by their social status in society. Perhaps more opportunities should be provided to Social Studies teachers in the actual teaching environment in relation to their branches. Social Studies teacher candidates should be motivated to this course of action to reduce their concerns.